

Volitveni shod v Račah dne 17. febr.

Vsled povabil g. kandidata dr. Radaja in poziva „Slov. Gosp.“ v št. 6. sešlo se je v gostilni g. Bothe-ja v Račah (Kranichsfeld) okoli 40 mož, med temi tudi mnogo volilnih mož iz mariborskega okraja. Tudi nekoliko odličnih narodnjakov gospodskega stanja je bilo navzočih, tako da je število vseh navzočih bilo okoli 50—60.

Za predsednika zboru se je izvolil Rački župan Štern, za podpredsednika znani narodnjak F. Divjak iz Frama, za zapisnikarja pa g. V. Raič iz Maribora. — G. Raič poroča pred vsem drugim o sklepu volitvenih zborov v Mariboru 29. jan., in onega v Št. Lenartu 6. feb., ktera zboru sta oba g. dr. Radaja soglasno za kandidata za deželski zbor postavila. — Potem nastopi g. kandidat sam in govori o priliki tako-le:

Volilci! Moje želje so, da bi se med nami narodni mir napravil. Mi smo Slovenci; treba je torej, da svojo narodnost spoštujemo, kakor to storé vsi izobraženi narodi sveta. Jezik, katerega je otroka že mati učila, ta se mora tudi v šoli učiti, le z pomočjo maternega jezika, zamore se otrok v različnih predmetih dobro izuriti; zategadel pa ne bodem trdil, da bi se ne smela tudi nemščina učiti, ampak prav in celo koristno je, če se v šoli tudi nemški jezik uči, posebno pri nas, ki smo bliže meje. Vsem Vam je znano koliko se je zadnja leta za šole zgodilo in stroški za šole bodo tudi dober sad rodili, ker več ko se narod uči, boljše je za-nj; vendar potrošilo se je za šole do sedaj uže toliko, da nam naše siromaško stanje ne dopušča, pomnoževati stroške za šolstvo. Gledé okrajnih zastopov omenim, da nas ti preveč stanejo. Prej, ko so bila vsa opravila, katera spadajo sedaj v področje okrajnih zastopov, v rokah okrajnih glavarstev, ni bilo toliko naklad za potrebe okraja; plačevalo se je samo blizo 6 odstotkov, sedaj pak imamo te doklade 19—36 odstotkov. Kar danes opravlja 40 odbornikov, opravil je takrat en sam komisar. Štirideset odbornikov sedi torej v mariborskem okrajnem zastopu, in če se pomisli, kak volilni red imamo za ta zastop, priznati se mora, da je večina okraja namreč kmečki stan skoro preziran. Davka itak imajo največ plačevati posestniki iz okolice, pripada jim pa v okrajnem zastopu samo 10 zastopnikov, med tem ko jih imajo meščani 10, trgovci 10 in fabrikanti 10. Iz tega volilnega reda sledi, da na celem dravskem polju nimajo niti enega zastopnika. To se mora preurediti. Nij še preteklo dvajset let, odkar je bilo daleč okrog znano, da mariborski okraj je eden najrodovitnejših, ljudem se je dobro godilo, vse je bilo zadovoljno. Poglejmo pa, kako stojé stvari danes? Povsod se sliši tožiti, da se slabo godi pri vsakih vratih, pri vsakem oknu gleda revščina vun. Z veliko težavo imamo se boriti za vsakdanje potrebe; komaj že davke plačujemo. Odkod pa vse to izvira? Naj-

več so zakrivile v tem obziru kupčijske pogodbe, ktere je minister Beust o svojem času sklenil, ki so naše glavnej kupčiji pot zaprle v zunanje države. Te pogodbe so colnino za naše pridelke in naše blago poviksale, tujcem pak se je majhna colnina dovolila in tako smo morali leta 1874 doživeti, da je iz naše države na Angleško samo za železo 57 milijonov glđ. šlo, naše izvrstne fužine pa stojijo skoro brez dela. Ako pošljemo n. pr. iz Maribora v Nemčijo ciguro, jemlje se na meji 9 glđ. colnine na cent, iz Nemčije k nam pa se samo 2 glđ. Od našega vina plača se na Rumunski meji 17 glđ. od vedra, iz Rumunije k nam pa 1 fl. 50 kr. Te čudne pogodbe so tedaj krive, da cena naših domačih pridelkov zmirom pada. (Podpredsednik g. Divjak prevzame predsedništvo.) Postave ki se tičejo volitev, so tako zmešane, da še jih uradniki komaj zastopijo, ker se za občinske, okrajne in deželske zastope različno voli. Te postave se morajo v bolj proste in razumljive preurediti. — Tudi gledé desetka in kolekov (štem-pelnov) treba določnejših postav; kajti zdaj je v tem velika zmešnjava in nihče ne vé, ktero je pravo. — Sploh pa so naša dačna bremena prevelika postala; k temu so se še pridružile slabe letine, in takó bode nujno potrebno, da se nam državni in deželski stroški znižajo. — Da se pa sploh naše slabo stanje zboljša, to mora poslanecem prva skrb biti. Eden se vé da ne zmore veliko, ali, če me izvolite, obljubim Vam, da bom delal vedno v smislu tega, kar sem Vam dnes tu povedal, in rad bom o vsakej važnej reči Vaše želje poslušal. — Potem prosi g. kandidat, naj navzoči svoja vprašanja stavijo; kajti je on rad pripravljen, o vsakej zadevi odgovor dati. Na to razni kmečki govorniki: Kopše, Skurej, Franžež, Kranjc i. dr. stavljajo razna vprašanja, večjidel ista, kakor pri Št. Lenartskem shodu, in g. kandidat je na vsako posebej odgovarjal.

Na to nastopi g. prof. Pajk in razvija svoje misli o tem: kakošnega kandidata je treba za poslanca voliti. Da mora samostojen biti, ne samo to govoriti, kar mu kateri drugi v uho šepetá; da mora kaj več znati, kakor krempir in vino prodajati, ker se je za pravice treba v dež. zboru z učenimi gospodi skušati; da je treba gledati, kakošno perje ima kandidat, ali je Slovencem in slovenski politiki prijazen, ali pa zoprni; da je dr. Radaja treba voliti, ker ima on vse te potrebno lastnosti in je naroden mož, nasprotni kandidat Wretzl pa ni od narodne slovenske stranke, ampak je bil do zdaj vselej za botra, kadar so Brandstetterja in Seidl-na za poslanca krstili, zdaj pa bi sam rad za poslanca krščen bil. (Občni smeh.) Kot previdnim možem Vam nij težko razsoditi, ktereга morajo Slovenci voliti, da namreč g. dr. Radaja! Po končanem tem govoru, ki je bil s ploskanjem in živijo-klici sprejet, so navzočni vsi za kandidaturu g. dr. Radaja glasovali. Potem se je zborovanje v najlepšem redu končalo.